

Jeg vil gjerne si noen ord om forholdet mellom de politiske partiene i dag på bakgrunn av situasjonen hjemme og ute.

I en alminnelig fredelig tid vil forholdet mellom partiene som regel ikke være noe problem. Den politiske og ideologiske striden mellom dem vil da være både nyttig og nødvendig - og ufarlig. Det er ikke fullt så enkelt i våre ufredstider. Når et folk ser med bekymring og engstelse på dagen i dag og på framtiden, så liker det ikke at de politiske partiene er opptatt med partipolitiske spekulasjoner, men ser helst at de setter kreftene inn i felles innsats for å komme gjennom og for å vinne over vanskene.

Da Norge ble okkupert av tyskerne i 1940, lot vi de politiske motsetningene hvile og samlet oss om arbeidet for å vinne landet og friheten tilbake. Da vi hadde fått landet vårt igjen fortsatte vi samarbeidet, fordi vi visste at det omfattende gjenreisingsarbeidet vi sto overfor trengte alle kreftene våre. Umiddelbart etter 9. april ble alle politiske partier representert i Regjeringen og det forholdet vedvarte under hele krigen. I den første tiden etter frigjøringen hadde vi også en regjering der alle de politiske partier var med. Også etter at vi i november 1945 fikk en ren partiregjering var det politiske arbeidet preget av viljen til å samarbeide på grunnlag av det fellesprogram som de politiske partier hadde samlet seg om. Etter som tiden gikk trådte imidlertid motsetningene mellom partiene sterkere fram. Vi behøver ikke se en slik utvikling som noen ulykke, men kan se det som et uttrykk for en normalisering av samfunnsforholdene.

W. A. P.

Når det i dag kan være grunn til å ta opp til ny prøving forholdet mellom partiene, så skyldes det framfor alt utviklingen ute i verden. Vi har vært nødt til å øke vårt beredskap for å kunne møte en krig som kan komme, og det har meldt seg økonomiske vansker, særlig i samband med våre importmuligheter, som kan få alvorlige følger for vårt arbeidsliv og vår levestandard. Så melder det spørsmålet seg om det under slike forhold er riktig at et enkelt parti blir sittende med regjeringsansvaret.

Hvis et land kommer i krig, eller står umiddelbart foran krig, bør etter min mening alle partier som har

mulighet for å samarbeide, gå sammen om regjeringsansvaret. Sely om forholdene ute i verden pålegger oss ekstra byrder, er det heldigvis ikke enda spørsmål om å gå til noen alminnelig omstilling av vår økonomi fra freds- til krigsøkonomi. Vi kan føre gjenreisingsarbeidet videre selv om tempoet kanskje må settes noe ned, og selv om vi alle vil måtte merke følgene av de ekstra byrder i vårt daglige liv.

En saalingregjering er ikke alltid det samme som en sterk og arbeidsbyktig regjering. En ren partiregjering er som regel mer arbeidsbyktig med større evne til å føre konstruktiv politikk. Så må en også ta i betraktning at en politisk saaling nesten alltid vanskeliggjør gjennomføringen av positive tiltak. Mens partiene til venstre som regel har mange saker de vil ha løst, har partiene til høyre som sin oppgave å holde igjen. Ser en det ut fra denne synsvinkelen, tror jeg det i dag ville være en alvorlig og skjebnesvanger feil om vi gikk til å danne en saalingregjering.

De fleste av oss er enda sterkt opptatt av det som hendte i Tsjekkoslovakia. Og vi skal ikke glemme det. Ved maktmisbruk og terror mistet et folk sin frihet. Det er verd å understreke at det var et folk som mistet friheten sin. Også de grupper av det tsjekkiske folket som var med å gjennomføre kuppet vil miste friheten sin. Det som gjorde kuppet mulig var et relativt sterkt kommunistparti som behersket fagbevegelsen, og som hadde skaffet seg avgjørende innflytelse i politiet og delvis i hæren. La oss ha dette klart for øyet, når vi vurderer faren for vårt eget land. De norske kommunister ville, hvis de følte seg sterke nok til det, følge samme vei og bruke samme metoder som sine tsjekkiske partifeller. I dag er de for svake og har for liten innflytelse til å representere noen alvorlig fare. Men hvis Det Norske Arbeiderparti skulle oppgi å føre en selvstendig politikk, ville kommunistpartiet for mange arbeidere bli stående som det eneste parti i Norge som representerte deres interesser. De konsekvenser det kunne få for hele den politiske utviklingen i Norge ser vel de fleste.

Under så alvorlige og usikre forhold som de vi nå lever under, må det imidlertid være en plikt for alle ansvarsbevisste nordmenn å gjøre sitt til at de politiske motsetningene ikke utdypes unødige. Det skal også regjeringspartiet ha for øyet, og ikke unødige utfordre oppo-

sisjonspartiene selv om de representerer et mindretall av velgerne. I et fritt demokratisk land er dette en selvfølge. Men det er et omsyn som må gå foran omsynet til mindretallet og det er omsynet til flertallet av velgerne, og det nåværende regjeringsparti ville alvorlig svikte sin plikt, hvis det ikke alltid hadde dette for øyet og lot seg lede av det. Oppgaven må være å veie mot hverandre på riktig måte de omsyn som må tas for å tilgodese de ulike politiske syn og interesser.

Jegvet at disse betraktninger blir ufullstendige når jeg ikke kan føre den videre med en omtale av de konkrete politiske spørsmål og problemer, men med den begrensede taletiden jeg har, kan jeg ikke det. Jeg håper allikevel at de som ønsker det vil ha fått tak i det syn jeg med dette gjerne vil ha gitt uttrykk for.

Så må jeg vel si noen ord om pressen og pressens organisasjoner, ^{na han} Etter det vi selv har opplevd og etter det vi ser i mange andre land, blir det mer alvor og mer tyngde i ordene, når vi nå sier at en fri og uavhengig presse er en vesentlig og uomstelig del av vårt folkestyre. En fri presse er nødvendig i kampen for synspunkter og idéer, og den skaper forutsetningen for at folkestyret kan virke sunt og effektivt. En god presse skal være folkets våkne samvittighet, den skal holde øye med det som foregår, den skal kritisere og stimulere. Mellom pressen og de som står for administrasjon og politikken skal det være en livgivende vekselvirkning som stimulerer til å yte det beste i all positiv gjerning. Det har vel ikke alltid vært så bra i så måte som vi gjerne kunne ønske det. Årsakene til det kan vi vel delvis finne hos politikerne og administrasjonen, og delvis hos pressen. Men det er vel allikevel bedre i Norge enn i de fleste andre land og det kan bli bedre. Her vil pressens organisasjoner fortsatt ha en betydningsfull oppgave.

Pressens makt kan brukes til godt og til vondt. Den har derfor et usedvanlig stort ansvar. Pressen kan, hvis den misbruker sin makt, gjøre ubotelig skade. Den kan med ansvarsløs skrivemåte komme til å skade landet og landets interesser. Den kan skade folket eller grupper av folket, og den kan skade enkeltpersoner. I en urolig tid som den vi nå lever i, er det av særlig betydning av utenrikspolitiske spørsmål og meldinger fra andre land blir behandlet med fullt ansvar. Gjennom pressen skal det norske folket få vite alt som det har krav på å vite, selv om

det er ubehagelig og alvorlig. Men pressen må ikke skape engstelse og frykt når det ikke er grunnlag for det. Jeg håper jeg ikke blir misforstått når jeg også ber pressen være varsomme med usaklige personlige angrep. Det betyr ikke at enkeltpersoner skal bli fri for kritikk eller angrep for det de har gjort eller ikke gjort, men usaklige og sårende angrep på enkeltpersoner, angrep som bare gjør et menneske og dets nærmeste vondt, det tjener ingen interesser.

La meg til slutt få hilse Norsk Presseforbund fra Regjeringen, og gjennom Presseforbundet takke dem som arbeider i norsk presse for deres gode og positive innsats i vår gjenreising og i vårt samfunnsliv.